

Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXIII-й РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 21-22/ ЛИСТОПАД 2022 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Перший заступник Голови, Голова Секретаріату Товариства «Україна-Світ» пані Алла Кендзера нагороджує Голову СУР, Депутата Миколу-Мирослава Петрецького за плідну працю

У номері:

- Українці Румунії відзначають 9 листопада День української мови
- З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава Петрецького
- Перший фестиваль нацменшин у Румунії
- Зустріч синів села в Лузі над Тисою
- До Дня виховання

Політична заява з нагоди Дня української мови в Румунії

З трибуни Палати депутатів Микола-Мирослав Петрецький нагадав, що українці в Румунії вже п'ятий рік поспіль відзначають 9 листопада День української мови, встановлений Законом № 1000. 213/2018. Нижче подаємо повний текст заяви:

«Майже одностайне прийняття Парламентом Румунії нормативно-правового акту про встановлення Дня української мови є ще одним доказом визнання ролі національних меншин у Румунії, а в даному випадку – української спільноти, яка є третьою за чисельністю етнічною меншиною в Румунії і яка, разом з румунською меншиною в Україні, служить містком між румунським та українським народами.

Для будь-якої етнічної громади важливим у її житті є день, пов'язаний зі святом рідної мови, яка є священним надбанням

народу, що передається з покоління в покоління письмово чи усно. Цей день ми відзначаємо 9 листопада, коли українці всього світу відзначають День української писемності та мови. І такі свята є гарною нагодою для того, щоб нагадати про важливість української мови в Румунії та щоб забезпечити краще просування української культури в румунському суспільстві.

ООН вважає, що всі дії, які сприяють поширенню рідних мов, служать не тільки заохоченню до мовного розмаїття та багатомовної освіти, але й допомагають розвинути обізнаність про мовні та культурні традиції в усьому світі та надихнути до солідарності, оснований на порозумінні, толерантності та діалозі. Рідна мова, загалом, є та, яку людина знає найкраще, якою найбільше користується, також вона є дуже важливим елементом у самопізнанні, і, мабуть, тільки

вона може правдиво відтворити те, що говорить душа.

Кілька років тому було складено рейтинг найбільше вживаних рідних мов Європи, в якому українська опинилася на 8 місці, і це свідчить про те, що, хоча вона не є офіційною мовою Європейського Союзу, – я сподіваюся, що це станеться в найближчому майбутньому, – роль української мови постійно зростає.

Цього року святкування затьмарене війною в Україні, яка вибухнула 24 лютого, і український народ, як ніколи, потребує підтримки та солідарності всього світу, включно з Румунією, у протистоянні Росії, яка намагається не тільки знищити інфраструктуру, українські міста й села, але навіть стерти історію України шляхом навмисного знищення української культурної спадщини та заборони української мови.

Мовне різноманіття є джерелом збагачення для кожного суспільства. А культура та збереження мови є неодмінними складовими існування та національної свідомості. Союз українців Румунії грає фундаментальну роль у збереженні та просуванні української мови й культури в Румунії.

А головне для консолідації освіти рідною мовою, яка є істотним елементом ідентичності української громади Румунії, одним із найважливіших як із культурної, історичної, так і з географічної точок зору.

Усі ми повинні цінувати, знати рідну мову, пишатися нею, передавати її з покоління в покоління як дар, безцінну коштовність, справжній скарб, що єднає покоління і народи».

Голова СУР, Депутат
Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

ДО ДНЯ ВИХОВАННЯ

«Школа – не комора знань, а світоч розуму»
(Василь СУХОМЛИНСЬКИЙ)

День виховання святкується кожного року 5 жовтня. Цей день призначений для всіх викладачів, які виховують наших дітей для майбутності. Викладачі мають головну роль у суспільстві, тому що передають знання, які допомагають на зберігання соціальної, виховної зв'язності.

У педагогічному значенні виховання – соціальне явище, яке стоїть трьох обсягів: діяльність для заохочення, керування і формування у вихованні, у процесі формування людини для її активного включення у суспільство.

Якісне виховання представляє шлях професійної успішності. Виховання має визначні вміщування кожної особи, кожного суспільства, кожної нації. Воно залишається головним шляхом до цінностей і традицій, які передаються з покоління у покоління.

Виховання дає кожній особі нагоду збирати знання і стати інформаційним та активним громадянином.

Виховання в широкому сенсі являє собою процес формування інтелекту, підготовки людини до життя. Освіта була і буде завжди найважливішим чинником прогресу нашої країни, і за це ми повинні докладати зусилля для заохочення розвитку освіти на всіх рівнях.

Тарас Шевченко в молодості

Навчання – цілеспрямований процес двосторонньої діяльності педагога і учнів з передачі та засвоєння знань. Діяльність викладача називається викладанням, а діяльність учнів – вченням.

Відомий педагог Василь Сухомлинський сказав: «Школа – не комора знань, а світоч розуму. Усі діти не можуть мати однакові здібності. І найважливіше завдання школи – виховання здібностей. Дітям не треба багато говорити, не треба напихати їх розповідями. Дитині треба не тільки слухати слово вихователя, а й мовчати, в ці хвилини вона думає, осмислює почуте й побачене».

Вітаємо усіх викладачів зі Всесвітнім днем учителя!

Микола ДУТКА

У ВАРІАШІ – НЕЗАБУТНІЙ КУЛЬТУРНИЙ ЗАХІД

16 жовтня ц.р. в село Варіаш п. Тіміш прибули транспорт з художніми колективами, які після обіду в гарний теплий день брали участь на святі «Дні української культури».

Згадаю, що в такому гарному селі разом із іншими нацменшинами проживає і українська нацменшина. Кілька років тому село налічувало більше 500 осіб українців. В теперішні часи число все меншає, старенькі відійшли у вічність, молодь розійшлася хто-куди. Головне заняття було землеробство: зернові продукти, а пізніше городництво, рослини для їжі, що продавали на базарі в Тімішоарі. Люди працьовиті, господарі чемні: видно, як показує село!

На згаданій події були присутні п. Юра Глеба – голова Тіміської філії СУР, примар села, радники, п. Лауренцію Тіміш, радник у повітовій раді, Дмитро Лепей, голова місцевої організації, наш український поет Микола Корнищан. Як завжди, допомагала у всьому наша українка Іляна Бийкулеску.

Після відкриття свята голова філії СУР поздоровляв примаря села, доброго господаря, оцінив оновлений будинок культури, гарні в ньому умови, запросив до слова п. пастора – радника в повітовій раді п. Тіміш, який прийняв у Соціальний заклад Асоціації Надія і знайшов притулок для діточок, і малих і великих українців – біженців (але про це будемо писати в іншій статті). Відкрили концерт господарі села, учні школи, які співали, танцювали в гарних українських костюмах. Ведуча концер-

ту – проф. ліцею ім. Ю. Хаждеу з Лугожу, викладачка української мови п. Віолета Манзур.

Далі виступали учні гімназійної школи села Штюки, численна формація танцюристів і співаків, які наче запалили сцену в гарних українських костюмах. Дівчатка і хлопчики здібно виконали всі фігури україн-

ських танців й отримали за це теплі оплески з боку глядачів. Займаються ними п. учитель Н. Бензар (директор школи) і п. Валентина Бензар, теж учителька в школі.

Опісля виступили діти з Тімішоари – група румунів і група українців (запорожців), всі з того ж Соціального центру «Speranța» (Надія), які співали румунські пісні і одну українську. І все завдяки згаданого пастора – радника Л. Тіміш і його дружини та інших членів асоціації, які з щирою душею є в процесі навчання і виховання діточок (без батьків, родин).

Потім виступили учні ліцею ім. Ю. Хаждеу м. Лугож. Вони співали, танцювали і розвеселили глядачів, подарували їм один український танець і один румунський.

Слідував гарний сюрприз: закінчили концерт дві співачки українки з м. Києва – п. Леся і п. Ірина, котрих Тімішоара прийняла і присвоїла жити радо в банатському краї біля інших українців-біженців.

Виконали гарні українські пісні з їхнього репертуару – «Ой у гаю, при Дунаю», «Українські мрії», «Соловей щебече» та інші, якими зачарували слухачів. Дочка однієї співачки проспівала і вона одну українську пісню. Талановиті наші українці!

На закінченні голова філії СУР Ю. Глеба подякував усім за участь, бажаючи їм здоров'я, щасливих днів, берегти український дух і українську культуру і в майбутньому.

Текст і фото
Анна БЕРЕГІЙ

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

З 8 по 10 листопада СУР організував у Бухаресті заходи з Днем української мови

З 8 по 10 листопада Союз українців Румунії організував у Бухаресті низку заходів з нагоди Дня української мови, який офіційно відзначається в Румунії 9 листопада.

З цієї нагоди Бухарест відвідали Сергій Бабак, співголова Групи дружби з Румунією у Верховній Раді України та голова Комітету з питань освіти, науки та інновацій, разом із заступником голови Комітету з питань освіти, науки та інновацій Сергієм Колешошним. Народні депутати України відвідали Румунію з офіційним візитом на запрошення румунського парламенту.

Порядок денний візиту включав переговори на високому рівні зі спікеркою Сенату Румунії Аліною Горгіу, з головою Комітету

з питань освіти Наталією Інтотеро, зі співголовою парламентської групи дружби з Україною Йоаном Баланом, у яких я взяв участь як представник українців у Палаті депутатів та член парламентської групи дружби з Україною. У цьому контексті я наголосив на ролі парламентської дипломатії у вирішенні проблем двостороннього порядку денного, а також у поглибленні співпраці між двома країнами. Крім цього, я відзначив і роль груп дружби парламен-

тів двох країн у зміцненні двосторонньої співпраці.

Важливою темою порядку денного переговорів стала активізація румунсько-української співпраці у сфері освіти з наголосом на взаємному визнанні окремих циклів навчання, зокрема для українських дітей-біженців, які знаходяться на території Румунії, а також на полегшенні доступу до освіти рідною мовою осіб, які належать

до національних меншин, румунської в Україні, відповідно української у Румунії. Румунські та українські парламентарі висловили готовність до поглибленого діалогу

та зміцнення двосторонньої співпраці між парламентами у Бухаресті та Києві.

При цьому було наголошено на твердій підтримці Румунією незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, офіційний Бухарест рішуче засудивши війну, розв'язану Російською Федерацією проти України. Румунська сторона представила послідовну підтримку, яку надає Україні шляхом сприяння доступу понад 2 700 000 біженців з України, створення гуманітарного хабу в Сучаві, сприяння експорту зерна та гуманітарних перевезень, а також інтеграції українських дітей до румунських навчальних закладів.

Українці Румунії відзначають 9 листопада День української мови, встановлений Законом н-р 1000.213/2018

Вже п'ятий рік поспіль українці Румунії відзначають 9 листопада День української мови, встановлений Законом № 1000. 213/2018. Майже одностайне прийняття Парламентом Румунії нормативного акту про встановлення Дня української мови є ще одним доказом визнання ролі національних меншин у Румунії, а в даному випадку – української спільноти, яка є третьою за чисельністю етнічною меншиною в Румунії, і яка разом з румунською меншиною в Україні слу-

жить мостом між румунським та українським народами.

Для будь-якої етнічної громади важливим у її житті є день, пов'язаний зі святом рідної мови, яка є священним надбанням народу, що передається з покоління в покоління письмово чи усно. Цей день ми відзначаємо 9 листопада, коли українці всього світу відзначають День української писемності та мови. І такі свята є гарною нагодою для того, щоб нагадати про важливість української мови в Румунії та щоб забезпечити краще просування української культури в румунському суспільстві.

(Продовження на 4 стор.)

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Відновлення України після перемоги

Відновлення України після перемоги, розвиток культурних та економічних зв'язків між прикордонними регіонами Румунії та України. Про це говорили у п'ятницю, 4 листопада, під час офіційної зустрічі представники Союзу українців Румунії та Чернівецької обласної влади.

Голова СУР Микола-Мирослав Петрецький, який очолює делегацію, повідомив буковинських урядовців про те, як СУР допомагає українцям, що постраждали від війни. Це зустріч на кордоні, організація проживання і харчування, допомога у працевлаштуванні дорослих і навчанні дітей. Він також наголосив, що багато заходів, які реалізовує організація, мають культурно-гуманітарне спрямування, адже збереження мови та національних традицій є вкрай важливими для формування самоідентичності.

Представники СУР поділилися своїми напрацюваннями щодо організації навчання у румунських школах дітей вимушених переселенців з України, залучення їх до участі у різноманітних заходах та конкурсах, організованих філіями організації по всій Румунії.

Очільник СУР Микола-Мирослав Петрецький запевнив у підтримці спільних з Чернівецькою областю ініціатив, висловив зацікавленість у поглибленні зв'язків та наголосив, що українська діаспора та весь народ Румунії беззаперечно вірять у перемогу України та її щасливе майбутнє.

«Допомога румунського народу українцям, особливо в перші дні повномасштабного вторгнення, є надзвичайно важливою і цінною. Адже люди, налякані війною, знайшли прихисток і відчули себе в безпеці», - сказав учасникам зустрічі начальник обласної військової адміністрації Руслан Запаранюк. Він подякував за те, що в Румунії

продовжують підтримувати українців як на державному, так і на регіональному рівнях, та відзначив важливу

роль у цьому українського земляцтва. Підтримка і допомога української діаспори додає нам сил у боротьбі, вселяє впевненість у Перемозі. І ця Перемога обов'язково буде спільною, - наголосив Руслан Запаранюк.

Привітав делегацію перший заступник голови Чернівецької обласної ради Микола Гуйтор, який високо оцінив вклад українців Румунії у допомогу землякам. Він також розповів про реалізацію на теренах Чернівецьчини спільного українсько-румунського проєкту із розбудови під'їзних шляхів до пункту пропуску Шепіт - Ізвоаре-Сучевей, який дасть змогу покращити пропускну спроможність на спільному кордоні.

Посадовець закликав представників Союзу українців Румунії до збільшення інформування румунського населення про несправедливість війни Росії проти України та вчинення загарбниками на окупованих ними територіях численних воєнних злочинів: «Світ повинен усвідомити, що росія чинить геноцид в Україні, тому потрібно докласти усіх зусиль, аби перемогти спільного ворога».

Обидві сторони обговорили також можливості поглиблення співпраці у сфері економіки, інвестицій. По завершенню гості з Румунії передали подарунок для обласних установ соціального спрямування - десять дизельних генераторів.

Крім цього, голова СУР Микола-Мирослав Петрецький та президент Чернівецької ТПП Василь Ляхович підписали протокол про співпрацю між Союзом українців Румунії та Чернівецькою ТПП. Документ, серед іншого, передбачає взаємодію сторін в розвитку торгово-економічних зв'язків між представниками ділового середовища України та Румунії, заохочення взаємовигідного інвестиційного співробітництва, сприяння в налагодженні економічних та культурних контактів між українськими громадами Румунії та територіальними громадами Чернівецької області, підтримку культурних та освітніх заходів українців Румунії.

Українці Румунії відзначають...

(Закінчення. Поч. на 3 стор.)

ООН вважає, що всі дії, які сприяють поширенню рідних мов, служать не тільки заохоченню до мовного розмаїття та багатомовної освіти, але й допомагають розвинути обізнаність про мовні та культурні традиції в усьому світі та надихнути до солідарності, оснований на порозумінні, толерантності та діалозі. Рідна мова, загалом, є та, яку людина знає найкраще, якою найбільше користується, також вона є дуже важливим елементом у самопізнанні, і, мабуть, тільки вона може правдиво відтворити те, що говорить душа.

Кілька років тому було складено рейтинг найбільше вживаних рідних мов Європи, в якому українська опинилася на 8 місці, і це свідчить про те, що, хоча вона не є офіційною мовою Європейського Союзу, - я сподіваюся,

що це станеться в найближчому майбутньому, - роль української мови постійно зростає.

Цього року святкування затьмарене війною в Україні, яка вибухнула 24 лютого, і український народ, як ніколи, потребує підтримки та солідарності всього світу, включно з Румунією, у протистоянні Росії, яка намагається не тільки знищити інфраструктуру, українські міста й села, але навіть стерти історію України шляхом навмисного знищення української культурної спадщини та заборони української мови.

Мовне різноманіття є джерелом збагачення для кожного суспільства. А культура та збереження мови є неодмінними складовими існування та національної свідомості. Союз українців Румунії грає фундаментальну роль у збереженні та просуванні української мови й культури в Румунії.

А головне для консолідації освіти рідною мовою, яка є істотним елементом ідентичності української громади Румунії, одним із найважливіших як із культурної, історичної, так і з географічної точок зору.

Усі ми повинні цінувати, знати рідну мову, пишатися нею, передавати її з покоління в покоління, як дар, безцінну коштовність, справжній скарб, що єднає покоління і народи.

Нарада розширеної Управи Європейського Конгресу Українців відбулася у Празі

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький взяв участь у щорічній нараді розширеної Управи Європейського Конгресу Українців, яка відбулася 29 - 30 жовтня у Будинку національних меншин у Празі. У ній взяли участь представники українців з 10 країн Європи - Бельгії, Естонії, Р.Молдова, Німеччини, Польщі, Португалії, Румунії, Словаччини, Угорщини та Чехії. Ще 4 очільників організацій у Великобританії, Греції, Іспанії та Сербії, а також голова Українського центру безпеки та співпраці (як партнерської організації) Сергій Кузан долучились до наради у форматі відео зв'язку.

Під час зустрічі було обговорено організаційну, економічну та гуманітарну діяльність ЄКУ, а також різні програми з підтримки України. Нараду відвідали, тимчасово повірений у справах України в Чехії Віталій Усатий, директор Будинку нацменшин у Празі Якуб Штедронь та представники чеських неурядових організацій. Учасники наради вшанували пам'ять визначних українців на Ольшанському кладовищі та відвідали акцію в підтримку України та демократичного чеського суспільства «Чехія проти страху» (40 тис. учасників), що відбулася 30.10.22 в центрі Праги.

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Міжнародна конференція: «9 листопада – День української мови в Румунії»

З 2018 року 9 листопада в Румунії офіційно святкується День української мови. Цього року Союз українців Румунії (СУР) організував масштабну міжнародну конференцію, в якій взяли участь гості з семи країн: Бельгії, Канади, Чехії, Румунії, Словаччини, України та Угорщини.

В офіційному відкритті заходу поряд з представниками СУР, на чолі з депутатом Миколою-Мирославом Петрецьким, взяли участь Серджиу Ністор, радник Президента Румунії з питань культури, релігій та національних меншин, пані Роберта Анастасе, заступниця голови Комітету з питань зовнішньої політики Сенату, Васіле Даниель Сучіу, заступник голови Палати депутатів пані Дора Маргаріт, директорка в Канцелярії Прем'єр-міністра Румунії, Сергій Бабак, голова Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, Варужан Памбукчан, лідер парламентської групи національних меншин у Палаті депутатів, Юліан Фота, державний секретар зі стратегічних питань Міністерства

закордонних справ, Олександр Златін – II-ий секретар Посольства України в Румунії, пані Еніко Каталін Лаціко, державний секретар Департаменту міжнаціональних відносин, пан Андраш Іштван Деметер, державний секретар Міністерства культури та пан Євген Чолій, президент організації «Україна 2050», почесний консул України в Канаді.

Далі свою роботу конференція продовжила у п'ятьох секціях, присвячених як загальним, так і нагальним актуальним питанням: Підтримка України в контексті російської військової агресії: допомога держав та моделі передової практики, потреба у відбудові міст та областей України; Мова як основоположний елемент формування особистості та консолідації нації. Роль державного управління у популяризації та підтримці рідної мови; Освіта рідною мовою – важливий вектор захисту національної ідентичності українців Румунії; Румунія та криза біженців з України: залучення міжнародних і громадських організацій та заходи щодо запобігання та

протидії торгівлі людьми; Українці в Румунії. Історія, сучасність і перспектива, в яких взяли участь державні секретарі, парламентарі, представники місцевих органів влади та різних установ у повітах, де проживають етнічні українці, шкільні інспектори, мери, місцеві радники, священники, вчителі, члени СУР.

Свято української мови завершилося в середу ввечері надзвичайним концертом українських пісень і танців за участю численних музичних і танцювальних колективів з Румунії та України, включно вокального колективу українських дітей-біженців, які разом з родинами знайшли прихисток у Румунії.

Перший Фестиваль національних меншин у Румунії відбувся у Сігеті

Перший Фестиваль національних меншин у Румунії відбувся в самому серці Мараморощини – місті Сігету Мармацієй, місці зустрічі учасників з різних куточків світу, які насолоджувалися золотим світлом осіннього сонця.

Марамурська філія Союзу українців Румунії у партнерстві з мерією Сігету Мармацієй організувала цей культурно-мистецький захід, щоб ще раз показати, що підтримує зв'язки між усіма національностями, які існують у Румунії, популяризує культуру, традиції та звичай кожної етнічної групи, а також поважає справжні цінності та національну ідентичність. Крім інколи жорстких соціальних норм, з якими ми часто стикаємося, існують елементи згуртованості, які варто розвивати. Тому лейтмотивом цього заходу є порозуміння, підтримка та співпраця між українцями та іншими національними меншинами.

Організація фестивалю стала можливою завдяки підтримці представників Союзу українців Румунії, голови СУР, депутата Миколи-Мирослава Петрецького,

мера Сігету Мармацієй Васіле Молдована та Марамурських повітових органів влади.

Захід розпочався відвіданням учасниками фестивалю мерії міста Сігету Мармацієй, після чого відбулися парад народно-го вбрання різних нацменшин та насичена

концертна програма, в якій разом з українцями виступили болгарські, угорські, німецькі та ромські художні колективи.

У своєму виступі голова СУР Микола-

Мирослав Петрецький підкреслив внесок національних меншин в утвердження культурного розмаїття в Румунії, що забезпечує гармонійне співіснування між більшістю та меншинами. Зі свого боку, мер м. Сігету Мармацієй Васіле Молдован, який щиро підтримує цю ініціативу СУР, підкреслив, що різноманітність є багатством, яке усі ми повинні цінувати та популяризувати як серед нашої молоді, так і серед туристів, які прибувають до Мараморощини.

Заступниця мера міста Даниєла Оніца-Івашику заявила, що цей захід є гарною нагодою для популяризації мов, традицій та звичаїв національних меншин. Голова Марамурської філії, професор Мирослав Петрецький подякував усім, хто підтримує його у проведенні цього Фестивалю національних меншин у Румунії. Перед учасниками також виступили генеральна секретарка СУР, голова Сату-Марської філії Люба Горват та директор місцевого українського педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка.

Духовна пожива

Храмування в селі Балківці Сучавського повіту

У селі Балківці Сучавського повіту, в якому етнічні українці складають більшість, парафіяни, а також запрошені гості 1 жовтня взяли участь у Богослужінні з нагоди престольного свята храму «Покрови Пресвятої Богородиці».

Парафіяльний священник Космін Куку розповідає про українську православну громаду, про престольне свято церкви «Покрови Пресвятої Богородиці» та її переосвячення: «Боже поможи вам та вашим слухачам! Перш ніж висловити деякі думки про події, які відзначили 140-річчя першого освячення Церкви, я хотів би подякувати вам за цю можливість розповісти про нашу прекрасну українську громаду. Наша українська православна громада вперше була засвідчена понад 500 років тому, але сліди життя на цих землях губляться в тумані часу. У 1882 році, за участю достойного священника і протопопа Іоана Гостюка, була збудована мурована церква, а стару дерев'яну церкву передали іншій українській громаді в селі Келінешть.

Згодом проводилися ремонтні роботи, але лише два роки тому нам вдалося прикрасити церкву фресковим розписом. Ми розпочали цей проєкт завдяки безпосередній підтримці голови Союзу українців Румунії, депутата

розпису, встановлення системи опалення в підлозі та мармурове облицювання.

1 жовтня, з благословення архієпископа Сучави та Радівців владики Калініка та за участю єпископа Дамаскіна і 30 священників сусідніх населених пунктів, й не лише, відбулося Богослужіння з нагоди престольного свята храму та переосвячення церкви. Із цієї нагоди ми вирішили, щоб наша церква мала ще одного святого покровителя, а саме Святого Калініка з Черніки, нащадка Святого Паїсія Величковського від монастиря Нямц. Для нас це був унікальний момент, який увінчав зусилля нашої невеликої громади, але об'єднаної в Божій справі. Водночас з цієї нагоди були вручені дипломи тим, які допомогли нашій церкві протягом часу, в тому числі достойному та улюбленому моєму попереднику преподобному отцю пенсіонеру Івану Арделян, який за всю його діяльність був нагороджений орденом святого Івана Нового із Сучави.

Миколи-Мирослава Петрецького, який долучився до цієї громади від першого його візиту до нас. Завдяки його зусиллям, ми отримали необхідні кошти від румунської держави для

(Продовження на 10 стор.)

Христина ШТІРБЕЦЬ

Свято українського фольклору у селі Кривий

У неділю, 2 жовтня 2022р., Марамороська філія СУР організувала III-й фестиваль «Свято українського фольклору», яке відбулося у будинку культури села Кривий, де проживають багато етнічних українців, які зберігають та люблять свої традиції.

На сцені були присутні представники СУР, які брали слово, як: пан депутат Микола-Мирослав Петрецький, голова філії Мараморощини пан Мирослав Петрецький, перший заступник голови СУР пан Василь Пасинчук, голова місцевої організації села Кривий Іван Рекало, інспектор української мови пані

Галина Мікулайчук та представники органів місцевої влади, гості та любителі українського фольклору. Був присутній і священник української православної церкви з Полян отець Адріан Вішован, який поблагословив цю подію молитвою «Отче наш».

Хоча погода була

осіння, дощова, гурти, які були присутні, розвеселили атмосферу свята українськими піснями і танцями.

Українськими піснями оспівували такі групи, як: дитячий вокальний ансамбль з Кривого під керівництвом пані Марії Чинар, вокальний ансамбль

«Надія» з Кривого на чолі пані Адріани Рекало, вокальний-танцювальний колектив «Янголи» із Сірету, танцювальний ансамбль із Сучави, вокальний колектив із села Штюка повіту Тіміш, дитячий вокальний гурт із Реміт, вокальний ансамбль «Веселка» з Луга над Тисою на чолі з Анною Самбор, вокальний гурт «Красняночка» з Вишавської Красни під

(Продовження на 7 стор.)

Микола ДУТКА

Храм церкви Покрови Пресвятої Богородиці у Лузі над Тисою

У 10 ст. в Царгороді Божа мати покрила своїм омофором на всенічній службі всіх городян у Влахерській церкві.

Щороку 14 жовтня християни за старим стилем святкують за юліанським календарем велике осіннє свято «Покрова Пресвятої Богородиці». Свято Покрови було введено у християнство в 10 столітті, коли ця подія відбулася в Царгороді-Константинополі. Божа мати покрила своїм омофором городян, які молилися на всенічній службі у Влахерській церкві.

Покрова Пресвятої Богородиці була заведена в честь від чудеса яке сталося в монастирській церкві «Пресвятої Діви» із Константинополя, під час царя Леона Мудрого. Пресвята Діва Марія показала християнам і просила Бога, щоб послухав молитви християнські. Вона розширила покрову через всіх християн, бажаючи їх охоронити. Звідси походить ім'я свята Покрова Пресвятої Богородиці.

Покрова Пресвятої Діви – знак любові, яку Матір Божа відчуває до людей. Її благодать осіняє і захищає кожну людину, оберігаючи від гріха. Пресвята Богородиця завжди є взірцем для смиренної й великодушної матері, що молиться цілий час за своїх дітей.

У цей святковий день Покрови Пресвятої Богородиці християни української парафії Луг над Тисою Мараморського повіту святкують храм церкви, на якому беруть участь християни сусідніх сіл, які разом

моляться за мир і спокій. На цьому святі брали участь поважні гості із СУР на чолі з депутатом Миколою-Мирославом Петрецьким, головою Марамурської філії СУР, Мирославом Петрецьким і першим заступником голови СУР Василем Пасенчуком.

Наші предки вірили, що свято Покрови приносить із собою мир, любов, добро і довіру й тому цей день можна назвати особливим.

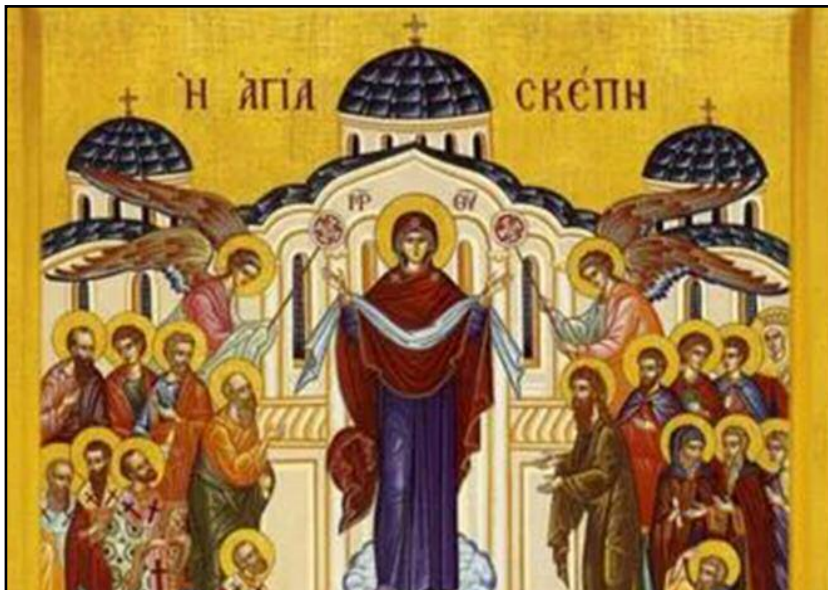
Свято Покрова символізує захист. Воно залишається важливим елементом в іконописі, що пояснює віруючим важливість віри та силу молитви.

У побожності вірників Покрова це відношення і покровительство Пресвятої Діви для всіх тих, котрі просять молитви і очищають душу від страждання, з'єднує божественний розум і освячує притулок святого духа, приносячи всім цей людський подарунок.

Корені виникнення свята пов'язані з космічним станом природи і особливим етапом у житті людини. Про свято Покрови Пресвятої Богородиці у народі ще кажуть, що Покрова накриває траву листям, землю снігом, воду льодом.

Нехай Покрова небесної цариці стане надійним захистом для всіх людей, подарує вам щастя і благодать. Це свято є покровителем для всіх християн, які приходять з вірою до церкви, щоб бути врятованими від спокушувальників, випробувань і страждань.

проф. Микола ДУТКА

Свято українського фольклору в селі Кривий

(Закінчення. Поч. на 6 стор.)

керівництвом Юрія Мочернака, вокальний гурт з Бистрого під керівництвом Ярини Йордекяну, вокальний гурт «Веселі гуцули» з Вишавської Долини під керівництвом Марії Папариги, вокальна група «Червона ружа» з Великого Бичкова під керівництвом Анни Мігалі, вокальна група з Кричунова, вокальна група «Гірські голоси» з Полян під керівництвом Михайла Мачоки, вокальна група з Верхньої Рони та дитячий вокальний гурт з Полян під керівництвом Марії Вішован.

Мета цього заходу є збереження українських культурних цінностей, народних звичаїв та передача фольклору майбутнім поколінням.

Дякуємо всім організаторам СУР, які завжди включені в справи культури, а також керівникам груп, які завжди гарно представляються.

ЗУСТРІЧ СИНІВ СЕЛА В ЛУЗІ НАД ТИСОЮ

Дитинство – золота пора в житті людини. Воно завжди наводить нас на приємні спогади, які пов'язані із рідним місцем, на спогади, які наповнюють душу теплом, радістю і любов'ю.

Кожної осені в селі Лузі, що над Тисою в Мараморощині, святкуємо «Зустріч синів села», подію, започатковану відданою дочкою села поетесою п. Марією Чубікою, подію, яка увійшла у список подій, організованих Марамороською філією СУР.

Цього року сонячного, лагідного осіннього дня у Лузі відчувався святковий настрій, тим більше, що цього року, завдяки опіки керівництва СУР, пана депутата М.-М. Петрецького, у Лузі було придбане місцеве приміщення СУР, бо минулими роками ми зустрічалися на свято куди завгодно, у позичених місцях, – на подвір'ях добрих людей.

На запрошення на свято відгукнулося багато людей з Луга, із сусідніх сіл, а також лужанів, порозкиданих по чужині, що вразило нас дуже приємно.

Прибули співучі гуртки дітей і молоді із сусідніх сіл, а також із Сучавщини.

Гостей зустріли хлібом і сіллю лужанські дівчата у святкових костюмах.

Свято відкрив, як годиться, настоятель лужанської церкви п. отець Я. Климкович спільною молитвою, він же дав благословіння почати подію.

Підписувачка цих рядків представила присутніх високопочесних гостей й запросила їх до слова.

Пан депутат М.-М. Петрецький поздоровив лужан, побажав їм здоров'я, дальших добрих заходів у новому приміщенні та запевнив у цьому у своїй підтримці.

Пан голова філії М. Петрецький підкреслив роль і зусилля СУР для придбання приміщення і про плани, які існують для закінчення робіт, які ще потрібно здійснити над приміщенням.

Почесний житель комуни Бочкою Марє і син села п. професор Іван Гринюк коротко представив «Монографію села Луг над Тисою», над якою щиро і сумлінно попрацював і яка була видана за фінансовою підтримкою СУР.

Велике спасибі панові професору і керівництву СУР за таку прекрасну роботу, обіцяємо організувати подію, щоб докладніше представити цінну для Луга та українців Румунії роботу.

Далі виступили учні Лужанської школи під керівництвом учительок Гринюк Галі і Бобрюк Адели. Зачарувала декламуванням вірша Мойсюк Анастасійка.

Наш гурт «Веселка» виступив з кількома піснями на тематику дня.

Гідний дім, батьківський поріг наповнює нас приємними спогадами про дитинство, бо воно найкраща пора в житті людини.

Людина, котра зберігає, не соромиться свого минулого, свого коріння, подібна до дерева, яке глибоко має коріння в землі і вітер не в силі його звернути, так і людина не зможе змінити свою віру, свою мову, свою ідентичність.

То ж бережімо нашу мову, нашу ідентичність, бо тільки так здобудемо пошану від інших людей.

Тому що родиме село, рідна мова, пов'язана із мамою, ми проспівали пісню про маму, яка переживає за долю своєї дитини – «Летіла зозуля».

Діти розходяться по світу, або (ще гірше), мама залишається сама, одинокою, а родима хата пустіє... «Чия хата соломою крита?»

Пролунали ще й інші пісні про кохання, наші місцеві пісні, які зачарували присутніх.

Свято пройшло дуже приємно, мало теплий відгук у присутніх в селі і за ним.

Дякуємо всім тим, що доклали зусилля для того, щоб свято пройшло у таких гарних умовах!

Дай Боже здоров'я всім, сил, щоб на другий рік зустрінутися знову!

Голова місцевої
організації СУР
Анна САМБОР

Щиро вітаю Вас з Днем української писемності та мови – свята, яке має глибинну духовну суть та історично звеличує нашу націю

Шановні освітяни,
учні, студенти!

Від імені Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій щиро вітаю Вас з Днем української писемності та мови – святом, яке має глибинну духовну суть та історично звеличує нашу націю. Це свято відзначається щороку 9 листопада на честь Нестора-літописця, який залишив по собі нетлінну «Повість минулих літ», що знаменує собою початок писемної української мови.

Водночас це свято запроваджене не тільки на честь тих, хто дав нам писемність, але й вшановує всіх, хто навчає дітей і молодь рідній мові та розповсюджує грамотність.

Адже без рідної мови жодна людина не здатна повноцінно почувати себе частиною власного народу, його історії та культури. «Мова – це душа народу, а народ без мови – не народ», – говорив Володимир Сосюра. Нині ми є свідками того, як українське слово у вирішальні часи новітньої історії зближує українців і формує спільноту людей, готових відстоювати свою свободу, ідентичність і самобутність.

Рідна мова – наша головна зброя у війні за територіальну цілісність і українську незалежність. Вона – наша сила і єдність. Бо коли зникає мова – зникає держава. Тому російська імперська машина протягом століть намагалася знищити українську мову, насадити на нашій землі «руській мір».

Розуміючи велику вагу рідного слова,

усвідомлюємо особисту відповідальність за нього перед минулим, сьогоденням та майбутнім. Відтак нині нам важливо не тільки перемогти російського окупанта і поверну-

ти наші кордони. Маємо повернути й мовні рубежі і твердо стояти на них.

Дорогі школярі і студенти! Будьте грамотними, шануйте рідну українську мову! Це запорука не тільки Вашого самоствердження і успіху – це запорука майбутнього нашої держави. Хай материнське слово буде для Вас духовним джерелом життя і оберегом.

Дорогі освітяни! Від нас залежить, якими побачить світ українців. Разом з нашими воїнами Ви – на передовій боротьби за українську незалежність. Адже плекання грамотної особистості,

формування покоління нової генерації, відповідального за себе і свою країну, готового стати в оборону рідної мови, – святий обов'язок кожного з Вас. Це – наші освітянські інструменти, які важливі для перемоги над російським агресором і розбудови успішної України в XXI столітті.

Бажаю Вам утверджувати рідну мову, щоб цей нетлінний скарб служив єднанню між поколіннями, возвеличував Україну та українців.

Зичу всім мирного неба над головою, міцного здоров'я, невичерпної творчої енергії і нових звершень на благо України та запрошую долучитися до Всеукраїнського диктанту національної єдності.

Все буде Україна!

З повагою, Голова Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій
Сергій БАБАК

Зустріч Сергія БАБАКА з Наталією-Еленою ІНТОТЕРО

У рамках офіційного візиту до Румунії 09 листопада 2022 року відбулася зустріч Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергія Бабака, заступника Голови Комітету з питань освіти, науки та інновацій Сергія Колебошина з Головою Комітету Парламенту Румунії з питань освіти Наталією-Еленою Інтотеро.

Голова парламентського Комітету Наталія-Елена Інтотеро зазначила, що Румунією вже внесено дуже багато змін до законодавства, які прирівняли українських дітей до румунських у праві на освіту, впорядковано діяльність українських класів, українських освітніх хабів, надано доступ до роботи переміщеним вчителям з України. І, що найго-

ловніше, Уряд Румунії й надалі готовий допомагати нашій країні на шляху до вступу в ЄС та адаптації нашого законодавства до вимог права ЄС.

Важливо усвідомлювати, що нам в жодному разі не потрібно повторювати помилки тих, хто вступав в ЄС раніше, тож потрібно мати прямий і ефективний контакт між комітетами країн ЄС.

Між Головами Комітетів відбулася відверта розмова в дружній атмосфері. Парламентарі плідно попрацювали над найактуальнішими питаннями сьогодення й окреслили майбутні перспективи співпраці України та Румунії

у сфері освіти.

Будемо рухатись разом і будувати спільну європейську освітню родину.

Караван українського фольклору в селі Коштюй

У неділю 23 жовтня 2022 р. «Караван українського фольклору», який пройшов багатьма місцевостями в повіті Марамуреш, відбувся і в селі Коштюй, (комуна Верхня Рівна), де проживають румуни, українці та угорці.

На цій артистичній культурній події, яка організувалася в селі, місцеві жителі переживали моменти радості всупереч дощової погоди.

На сцені були присутні і брали слово голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький, голова Марамурської філії СУР, професор Мирослав Петрецький, заступник голови села Верхня Рівна Іван Рускован та священник села Коштюй Едуард Молнар.

Пісні і гарні поезії на цій події представили діти з дитячого садка села Коштюй під керівництвом вихователів Люби Русняк та Валеріки Лавіци. Також із піснями та гарними поезіями розвеселили атмосферу діти з першого класу Б з школи Верхньої Рівни під керівництвом учительки Лариси Петрецької.

Діти прочитали вірші, виявили свою любов до української мови та нації та із радістю заспівали пісні про рідну мову.

Продовжували концертну програму мистецький ансамбль Сучавської філії СУР «Червона калина» (керівник Юліан Кідеша), вокальний колектив із села Коштюй, керівник священник – вікарій греко-католицького вікаріату Василь Колопельник, вокальний колек-

тив з Верхньої Рівни, вокальний колектив «Червона ружа» з Великого Бичкова – керівник Анна Міхалі, дитячий вокальний колектив з Полян – керівниця Марія Вішован, чоловічий вокальний колектив «Гірські голоси» з Полян – керівник Михайло Мачока, церковний хор із села Бистрий – керівниця Ярина Йордекяну, вокальний колектив «Красняночка» з Вишавської Красни – керівник Юрій Мочернак, група «Надія» з Кривого – керівник Адріана Рекало, та вокальна група з Кричунова – керівник Іван Петровай.

Культурні події, організовані СУР в селі Коштюй, принесли радість всім присутнім.

Водночас СУР дякує бувшому віцемеру Іллі Копощуку, який непокинув своє поле, на якому відбулася гарна подія, – Караван українського фольклору в Коштюй.

Микола ДУТКА

Духовна пожива

Храмування в селі Балківці...

(Закінчення. Продовження з 6 стор.)

Дякуємо доброму Богові та Пресвятій Матері за щедрі їх благословіння». Молодий учитель православної релігії та церковний дяк, син села Балківці Серджу Шмігельський поділився своїми думками від участі у престольному святі храму «Покрови Пресвятої Богородиці»: «У суботу, 1 жовтня, у сучавському селі Балківці відбулося велике свято. Православна буковинська церква «Покрови Пресвятої Богородиці» була переосвячена владикою Дамаскіном. Вона прийняла новий святочний одяг завдяки труду і піклуванню і отця пароху Косміна Куку та парафіян. На це наше українське свято взяли участь українці з майже всіх сіл Сучавського повіту, в яких українці складають більшість. З-між членів собору священників хочу з повагою згадати отця Івана Арделяна, який приїхав у гості з далекої Мараморощини.

Також ми хочемо подякувати за підтримку Союзу українців Румунії та панові депутату Миколі-Мирославу Петрецькому. Всі присутні мали можливість поклонитися і помолитися перед святим престолом і послухати Святу службу українською та румунською мовами. Ми дуже раді і просимо Пресвяту Богородицю, щоб покрила нас Своїм Святим Омофором!».

Під час богослужіння співав церковний хор, а наприкінці літургії група дітей під керівництвом учительок Анки Штюбіану та Нарциси Кирстян виконали для присутніх дві релігійні пісні: «Підніму я очі свої до небес» румунською мовою та «Як гарно у храмі Твоім, Богородице» українською мовою. Вчителька української мови Анка Штюбіану стверджує, що школа і церква відіграють важливу роль у виховуванні дітей та в житті людини загалом: «Як гарно у храмі Твоім, Богородице, як легко у душі і тепло. Спокійно і вільно тут кожному молитися, На радість, на щастя й добро. Такими словами пісні щирі та чисті серця дітей звернулися до Матері Божої, яка уважно спостерігає з Божого дому, даруючи теплу усмішку тим, яким вкладають віру надію на її охорону. 1 жовтня християни за новим стилем святкують свято «Покрови Пресвятої Богородиці». На цей день церква села Балківці ще більше сіє, тому що відзначає престольне свято церкви. Цього року відбулася надзвичайна, духовно історична подія, що відгукнеться в майбутньому: церква була цілковито обновлена, прикрашена новим живописом, образами й освячена. Із великим зусиллям і твердою любов'ю до храму Божого отець парох Космін Куку, за підтримкою односельчан, залишиться в історії.

На цей Божий день завітав до села єпископ Дамаскін, який своєю подобою ступає крока-

ми Сина Божого, даруючи присутнім на богослужіння любов, душевний спокій та, неначе батько, повчає дітей бути добрими, справедливими, вірними, щоб здобути вічне життя. Господь Бог створив людину не тільки для того, щоб наповнити і прикрасити цей земний світ, але й надав людині змогу подолати всі земні перепони для здобуття вічності, Небесного царства, дотримуючись Божими порадами Святого письма.

Ісус Христос повчає: Залишіть дітей до мене! Так твориться правильне виховання дітей під Божою ласкою та охороною у святій церкві. Якщо діти з глибокою любов'ю будуть виховуватися у душі віри і правди, вони забезпечуватимуть собі моральні солідні принципи, дуже необхідні для справжнього майбутнього. З такими намірами я та моя колега Нарциса Кирстян заснували учнівський гурток, який виконує релігійні пісні рідною українською мовою, щоб усвідомити дітей про те, що рідна мова є Божий дар та що саме за її допомогою ми звертаємося до Бога. Церква і школа – це дві важливі інституції, які вважаються просвітителями людини. Церкву Ісуса Христа ніхто і ніколи не завоює. Якщо школа веде свою місію під охороною та благословінням святої церкви, то Господь Бог поповнить там, де буде потрібно, і поблагословить, і спасе свій народ, нащадки якого розвиватимуться у душі віри і любові на славу Божу».

«Покрий нас чесним Твоїм покровом, Пречиста Богородице»

Фестиваль української релігійної пісні та поезії в Бухаресті

З нагоди свята «Покрови Пресвятої Богородиці» за старим стилем, Бухарестська філія Союзу українців Румунії організувала 15-16 жовтня в Бухаресті четвертий Фестиваль української релігійної пісні та поезії «Покрий нас чесним Твоїм покровом, Пречиста Богородице».

Ініціатор та ведучий фестивалю, голова Бухарестської філії Союзу українців Румунії, письменник Михайло Трайста подає деталі: «15-16 жовтня комітет Бухарестської філії СУР організував четвертий випуск Фестивалю української релігійної пісні та поезії «Покрий нас чесним Твоїм покровом, Пречиста Богородице». На цьому фестивалі виступили гурт організації Лугожу Тіміської філії СУР, гурт «Надія» Арадської філії СУР, гурт «Червона калина» з Негостини Сучавської філії СУР та гурт «Едельвейс» Бухарестської філії СУР. Ще було кілька кантавторів, які виконали авторські пісні на гітарі. Також виступали поети та актори з Бухареста, які прочитали релігійні вірші українською та румунською мовами.

Було дуже багато присутніх з Бухареста журналістів від суспільного телебачення та радіомовлення. Дякую представникам Всесвітньої служби Радіо Румунія, що були разом з нами. Це дуже важлива подія для всіх християн, тому що на цій події не були лише православні, були й представники інших віросповідань. Я дуже радий, що такі фестивалі релігійних пісень почали організовуватися вже у п'ятих-шістьох філіях СУР. Головне, по-перше, що фестиваль об'єднує християн, і хвалити Бога треба завжди. Я думаю, що церква і школа це два головні елементи, які виховують нашу молодь і усвідомлюють їх залишатися українцями. Якщо у школі діти вивчають українську мову, читають, то в церкві вони моляться рідною мовою, слухають українські проповіді і таким чином стають не лише добрими християнами, а і свідомими українцями».

Голова Арадської філії СУР Гаврило Миколайчук висловив свою радість, що Фестиваль української релігійної пісні, який започаткувала Арадська філія СУР, організується тепер у кількох філіях СУР, за підтримки керівництва СУР: «Я дуже радий, що був у Бухаресті, тому що ми дуже задоволені тим, що бачили тут. Прийняли нас дуже гарно. Румуни з Бухаресту співали разом з українцями українською мовою пісні, а це велика річ. Ми прибули з гуртом «Надія», якого очолює вчителька Анна Ганциг, з якою п'ять років тому я заснував Фестиваль української релігійної пісні в Араді. Гурт виконав релігійні пісні, серед яких "За все Тобі я

дякую", пісню, яку ми знаємо з України, та яку пан учитель і композитор Іван Лібер включив до свого збірника. Також виступила моя невістка Анна Миколайчук, яка грала на акордеоні та виконала українські релігійні пісні».

Керівник хору «Надія» Арадської філії СУР учителька Анна Ганциг сказала: «Учні виконали наступні пісні: "Я дякую Тобі, Господе", "За все тобі я дякую", "Опів-

ночі Христос прийде" та пісню про Україну. Треба продовжити це все, щоб українська мова не загубилася, так само і релігія».

Своїми враженнями від участі у Фестивалі української релігійної пісні та поезії в Бухаресті поділилася також Нікуліна Клапон, керівник хору «Червона калина» з Негостини Сучавського повіту: «Ми дуже вдячні, що нас сюди запросили. Нам дуже сподобалося. Ми були на цьому фестивалі й три роки тому. Нас дуже гарно

прийняли у Бухаресті. Ми виконали молитву "Отче наш" українською мовою, релігійну пісню "О, Пресвята Богородице!" румунською мовою та пісню "За все тобі я дякую" українською мовою. З нами прибули і дівчинка та її мати з Келішешть, які виконали дві релігійні пісні румунською мовою».

Настоятель Бухарестської української православної парафії з храмами «Покрови Пресвятої Богородиці» та «Святого Петра Могили» Володимир Малкович, який на початку фестивалю відслужив короткий «Te Deum» на честь Пресвятої Богородиці та який співає й у гурті "Едельвейс" Бухарестської філії СУР, ствердив: «Ми раді, що з нагоди празника «Покрови Пресвятої Богородиці» у Бухаресті організовується Фестиваль української релігійної пісні та поезії. Бухарестський хор "Едельвейс" виконав релігійні та світські пісні. По-перше, я та Христина Колотило виконали молитву "Вірую", а потім хор "Едельвейс" виконав дві релігійні пісні румунською та українською мовами та пісню «Рече та стогне Дніпр широкий». З нами співають і румуни, які дуже люблять нашу культуру і наші пісні. Також гарно виступили інші три хори з Лугожу, Араду та Сучави, які прикрасили Фестиваль української релігійної пісні».

Свято «Покрови Пресвятої Богородиці» за старим стилем відзначається 14 жовтня, але Бухарестська українська православна парафія вирішила відправити урочисту Божественну літургію у неділю, 16 жовтня, щоб більша кількість людей могла брати участь. Службу Божу відслужили парафіяльний священник Володимир Малкович, священник-пенсіонер професор д-р Дмитро Колотило та священник села Сока Тіміського повіту Крістіан Арделян. Під час Святої літургії відповіді давали Кирил та Анна з Одеси, які зі своїми діточками прибули до Румунії після початку війни в Україні, а також Наталія Панчик та Христина Клемпуш з Бухареста. Під час богослужіння співали релігійні пісні церковний хор з Лугожа Тіміського повіту, а також маленька Аделіна та її мати з Келішешть Сучавського повіту. На урочистому богослужінні були присутні численні представники української громади Бухареста, представники українського дипломатичного корпусу, акредитованого в Бухаресті, а також гості з Банату та Сучави. Після урочистого богослужіння гостей та прихожан храму чекала смачна святкова трапеза, фінансована СУР.

Христина ШТІРБЕЦЬ

ФАТУМ ЗМІНЮЄТЬСЯ В ЯСАХ...

У четвер 27 жовтня о 11:00 годині на сцені Яського національного Атенеуму відбувся національний показ вистави ІСТОРИЯ ДЕРЕВА, в акторському складі якої зіграли 12 дітей та молодих українських біженців, які в даний час розміщені в штаб-квартирі Фонду «Зірка надії»/ Fundația Star of Hope в Румунії. Сама історія проста, але має сильний меседж як для дітей, так і для дорослих. Дерево в оповіданні – не звичайне дерево, а дерево, яке розмовляє, любить до самопожертви. Дерево, що говорить, дружить з маленьким хлопчиком, який його підтримує для того, що йому потрібно на різних етапах його життя.

Використовує його листя для віночка, їсть його яблука і, будучи дитиною, лазить або гойдається на його стовбурі. Потім він виростає, і йому потрібні гроші, і вже не хочеться гратися з деревом. Тоді дерево, оскільки воно любить його, вважає його своїм єдиним другом, приходять йому на допомогу, пропонує йому свої яблука, щоб він продавав їх і таким чином заробить потрібні йому гроші. Дитина росте, а з нею зростають і її потреби. Йому потрібен будинок. Він злий, сумний і не хоче більше залишатися біля дерева. Дерево, у своїй доброті, знаходить рішення і для цієї проблеми. Він пропонує кілька своїх гілок, щоб він зробив собі дім. Але претензії дитини, ставши дорослим, не припиняються. Він хоче подорожувати за кордон, щоб заробити більше грошей, а для цього йому потрібен човен. Дерево приносить найбільшу жертву, віддаючи свій стовбур, щоб зробити човен. Тоді з дерева залишився тільки пенек, на якому наш старий друг сідає відпочити.

Дерево в оповіданні дає йому все це «на щастя», і воно навіть дає йому це, не чекаючи, щоб він це попросив. Зрештою, від дерева майже нічого не залишилося, але хлопець, тепер літній чоловік, продовжує приходити до нього, просити допомоги.

Перші тлумачення спонукають до думки про стосунки «батько-дитина», коли батько віддає все від себе, поки у нього нічого не залишиться, а дитина бере все, нічого не повертаючи. Хоча це правда, що багато батьків йдуть на великі жертви заради своїх дітей, це не та поведінка, яку ми хочемо від наших дітей.

З іншої точки зору, це можуть бути співзалежні відносини, в яких один партнер дає все, а інший нічого. Про егоїстичних людей, які дбають лише про себе і про людей, які надто слабкі, щоб сказати «ні», коли це необхідно.

Але, на протилежному полюсі, ми також можемо думати, що це історія про дружбу, альтруїзм і доброту. Дерево віддає себе по відношенню до іншого і не відчуває себе використаним, а щасливим, що приводить нас до думки про найвищу жертву нашого Господа Ісуса Христа.

Ця історія відома саме через суперечки, які вона викликає, і різні точки зору. Це та сама історія, це ті самі слова, але сприйняття читачами цього абсолютно різне від людини до людини.

Режисуру вистави підписала Ана Хегі, вона була здійснена в рамках проекту «Послуги та підтримка українських біженців», який проводить румунський фонд «Зірка надії» як партнер ЮНІСЕФ.

«Цим проектом ми хотіли запропонувати дітям і матерям з України більше, ніж допомогу та матеріальну підтримку. Тому що цим дітям потрібна безпека, їм потрібен захист, але їм також потрібне відчуття нормальності, як і їхнім матерям. Ми з самого початку були впевнені, що ідея цієї вистави їх порадує, і не помилилися! Деякі діти у п'єсі маленькі, але їхній талант величезний, а їхнє бажання донести своє послання до світу подолато бар'єри, пов'язані з мовною різницею. Я хотіла б подякувати нашому партнеру, Яському дитячому палацу, за підтримку, надану під час репетицій», – сказала Габрієла Редукану, керівник проекту в інтерв'ю місцевому телебаченню.

Репетиції цієї вистави почалися 4 місяці тому в центрі «Зірка надії» в Ясах і з вересня продовжувалися на сцені Палацу дітей.

«Театр – це терапія і для акторів, і для глядачів. Ми дуже хотіли запропонувати дітям-біженцям можливість забути про жорстоку реальність у їхній країні через творчість, мистецтво та театр. Було важко, у мене були емоції, тому що початок був боязким і нерішучим... Непросто попросити дітей, травмованих звуками сирен, вибухами, дати волю своїй уяві та творчості в театральному підході, адресованому насамперед старшим людям, а потім дітям», – сказала наприкінці вистави Аврора Ватаманюк, виконавчий президент румунського фонду «Зірка надії».

Для режисера Ани Хегі це був виклик насамперед через мову, але не для дітей, завдяки Анастасії Копосової, матері однієї з

маленьких дівчаток у акторському складі, яка долучилася, ставши інтерфейсом між режисером і дітьми.

«Для мене проект – як тонка ниточка, якою люди підтримують дітей і матерів в Україні у важкі часи, це була як посмішка підтримки перехожого чи як людина, яка простягає руку допомоги. Це віра в добро, віра в людей і в краще майбутнє», – такі слова хотіла донести Анастасія Копосова до глядачів та всіх, хто допомагає Україні у ці тяжкі часи

А Ана Хегі, акторка, педагог і режисер вистави, під час інтерв'ю місцевому телебаченню додала: «Це велика радість мати можливість принести втіху дітям України через цей проект. Я зустріла пристрасних і зацікавлених людей, які підтримували мене в цьому творчому процесі. Я почуваюся набагато багатшою після цього досвіду і дякую за довіру та підтримку Аврорі Ватаманюк, виконавчому президенту румунського фонду «Зірка надії», організації ЮНІСЕФ та Палацу дітей із Яс! І я дякую вам, діти, матері та бабусі України».

До участі у заході були запрошені і взяли участь представники місцевої влади, партнери, українські діти та батьки, представники громадських організацій, діячі громади Яси, посли та прихильники румунського фонду «Зірка надії» та ЮНІСЕФ Румунії.

Яську філію на цьому заході представляли голова Яської філії СУР та ряд членів.

ЗМІНИТИ ДОЛЮ – це заклик організаторів до громади Яс взяти участь у забезпеченні доступу до терапії для 125 дітей з обмеженими можливостями з центрів «Зірка надії» Яси, Дорогой, Барлад і Ботошань, а також продовжити зусилля щодо підтримки дітей та матерів-біженців з України (гуманітарна допомога, прийом, доступ до освіти, послуг, позашкільних закладів, дитячих садків, медичних послуг).

Кульмінацією кампанії «ЗМІНИ ДОЛЮ» стане ГАЛА-НАДЗИЧНИЙ БЛАГОДІЙНИЙ КОНЦЕРТ «ЗІРКА НАДІЇ 2022», який відбудеться 23 листопада 2022 року о 18:00 на сцені Національного театру імені В. Александрі в Ясах, який подарує людям Яс унікальну можливість послухати чудові голоси ліриків сцен світу: молода сопрано ЛАУРА БРЕТАН (США), бас-баритон ДАНІЕЛ ПРУНАРУ РЕЙГАН (з Phoenix Arizona Орега USA), тенори Андрій Фермешану (Яська національна опера), Андрій Апреотесей, Флорін Гузга, оперний дитячий хор разом із інструменталістами Яського Національного оперного оркестру.

Голова Яської філії СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

У м. КЛУЖ-НАПОКА ВІДСВЯТКУВАЛИ РІЧНИЦЮ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ БОГДАНА ЛЕПКОГО

29 жовтня українська громада в місті Клуж-Напока зібралася знову, щоб разом відсвяткувати 150 річницю від дня народження Богдана Лепкого (1872-1941) – українського поета і прозаїка, художника і мистецтвознавця, дослідника літературних процесів і перекладача, видатного педагога і активного громадсько-культурного діяча. Подію було організовано місцевим осередком Союзу українців Румунії в співпраці з відділом української мови та літератури при Департаменті слов'янських мов Філологічного факультету Клузького університету імені Бабеша-Бойоя.

На жаль, більшість українців мало що знають про цю видатну постать кінця 19 – початку 20 століть, одного із «найбільш відомих і шанованих на західноукраїнських землях і в європейській діаспорі майстрів слова». В першу чергу, він є дуже плідотворним письменником – автором публіцистично-філософської та історичної прози (романів, повістей, оповідань), казок, збірок поетичних творів, спогадів, а також літературно-ознавчих досліджень, мистецтвознавчих публікацій тощо. В радянській Україні Б. Лепкого вважали «націоналістом», а тому його ім'я було не лише замовчуване, а й строго заборонене. З бібліотек його твори було вилучено, а за їх зберігання приватним особам загрожували репресії та смерть. В наші дні вивчення та дослідження «багатогранного автора» ще далекі до завершення. Покращити загальну обізнаність української громади, студентів і просто тих, хто присутній, з творчістю цього цікавого митця й було завданням цього заходу. «Ми хочемо пригадати і вам і нам яку багату і цікаву історію, культуру має український народ», – зазначила у вступному слові викладач доктор-лектор Михаєла Гербіл.

Доповідь «Життєвий шлях Богдана Лепкого» зачитала головний редактор дитячого журналу «Дзвоник» Людмила Дорош. В ній йшлося про родину Лепкого, про здобуття освіти і захоплення живописом, від вивчення якого хлопець відмовився, щоб присвятити себе літературі. Свою викладацьку кар'єру Лепкий розпочав зразу після закінчення Львівського університету як вчитель-суплент в Бережанській гімназії (1895-1899). Він працював викладачем в декількох учбових закладах, з часом став керівником кафедри української літератури в Кракові, а згодом – професором Ягелонського університету. Навіть під час Першої світової війни Б. Лепкий не перестав викладати. Він був задіяний у «просвітницькій роботі в таборах для військовополонених солдатів царської армії», де викладав історію літератури, провадив малярську школу. Доповідачка також наголосила на широкому аспекті творчої діяльності Лепкого: «За обсягом літературної спадщини Богдан Лепкий поступається тільки своєму учителеві Іванові Франку». Крім поетичних та прозових

творів, «він написав ґрунтовне дослідження про Великого Кобзаря, видав понад двадцять томів української класичної літератури, перекладав твори російських, польських, німецьких, англомовних і скандинавських письменників» тощо.

Більш детально про досягнення Богдана Лепкого в царині літератури йшлося в роботі «Творчість Богдана Лепкого», яку зачитала доктор-лектор М. Гербіл. В першу чергу вона зупинилась на поетичних творах цього автора, який «надзвичайно ніжний і тонкий лірик, уміє кількома словами – навіть не фразами – глибоко проникнути в душу читача. Таке під силу тільки справжньому талантові. Його поезії прості, гарні, ліричні, хоч забарвлені тугою та зажурою». У

ліричній спадщині «значне місце... посідає пейзажна лірика, що виразно позначена естетикою модернізму...». Не бракує Лепкому громадянських мотивів, сільської та історичної тематики. «Б. Лепкий наголошував на важливості для кожного народу знати свою історію, «бо вона вчить нас, як жили наші предки, що доброго вони зробили і які гріхи прийняли на свою совість. Коли народ знає свою минувшість, коли він розуміє заслуги і провини своїх батьків, то йому легше провадити боротьбу за волю і правду», – підкреслила доповідачка. Особливе місце займає, на думку фахівців, «антивоєнна лірика, де з Лепким ...не може прирівнятися жоден поет України ані в першій, ані в другій світовій війні.. Поет піднімається до такої висоти трагізму, що кров холоне в жилах...».

Проза Лепкого заслуговує не меншої уваги, вона «дуже співзвучна з поезією, також лірична, настроєва, часто-густо сумна, ностальгійна, трагічна». Велика частка прозових творів Богдана Сильвестровича зачіпає історичні теми, серед яких найбільшої уваги (сім книг) автор приділяє гетьману Івану Мазепі. «Богдан Лепкий як письменник, історик, зрештою, патріот, у своїй творчості намагався сказати суцільну правду про цього політичного діяча», – виділила викладачка.

У доповіді також було згадано і про не-маловажну роль, яку відігравав Богдан Лепкий в громадському житті Галичини: «Він підтримував дуже тісні взаємини з українськими діячами культури та літератури, які мешкали на терені Польщі. Його дім став своєрідним центром української еміграції. У ньому постійно бували видатні художники, ...письменники, громадські та політичні діячі». На думку пані Гербіл, «велика заслуга письменника ще й у тому, що йому належить пальма першості в популяризації у Польщі української як дожовтневої, так і радянської літератури». Щодо творчості самого Лепкого – то вона ще «чекає свого дослідника, дослідника чесно-го, мудрого, справедливого, який зміг би дати ґрунтовний науковий аналіз його творчості».

Після декламування декількох творів Лепкого, організатори звернули увагу присутніх на відому пісню «Журавлі». Створена у вірші картина прощання журавлів зі своєю рідною землею та передані почуття різкого болю через її втрату, належать ліричному перу Богдана Лепкого. Музику до цього вірша написав рідний брат поета – Левко, січовий стрілець. Пісня швидко поширилася серед січових стрільців і стала популярною. «Орієнтовно від 1915 року використовується як «галицька похоронна» пісня, спочатку при похоронах Січових стрільців, вояків Української галицької армії, опісля й інших галичан, особливо визначних і творчих особистостей (музикантів, артистів, літераторів тощо)» – зауважила викладачка. З часом пісня стала улюбленою в середовищі української діаспори, бо передавала почуття тих українців, що «мусили покидати рідний край». Довгий час її виконували, називаючи народною. І тільки в останні роки почали згадувати авторів слів та музики – незвичних особистостей і творців, які безмежно любили Україну і боролися за неї. Сьогодні ця пісня набула нового звучання – тепер вона передає почуття українців, які змушені кидати рідну сторону і шукати прихистку в чужих краях, рятуючись від жорстокої війни, яку розпочала росія на початку цього року. Але всі ми надіємося, що, як і журавлі, українці дочекаються весни-перемоги і, зміцнілі, повернуться до рідних домів, до улюбленого краю.

Ольга СЕНИШИН

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ВІДСВЯТКУВАЛИ УЧНІ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ СЕЛА КИНДЕШТИ

Поки живе мова — житиме й народ, яко національність... От чому мова завжди має таку велику вагу в національному рухові, от чому ставлять її на перше почесне місце серед головних наших питань.

Іван Огієнко

На підставі протоколу про співпрацю між Ботошанським відділенням СУР, 07.11. 2022 було організовано та відбулося в одному із шкільних залів село Киндешти (Культурний центр у селі створений для прийому біженців з України, а реконструкція потребувала б ще тривалого часу). На відміну від акцій, присвячених святкуванню Дня української мови, які проводилися на рівні більших організацій, цього разу акція мала специфічно освітній характер. На захід були запрошені та взяли участь учні та вчителі школи, представники місцевих органів комуни Киндешти, члени Ботошанської філії СУР.

9 листопада всі українці Румунії відзначають День української мови – одного з найцінніших надбань нашого народу, який залишився нам у спадок від наших батьків, дідів і прадідів. Це свято встановлено Палатою депутатів Румунії 4 липня 2018 року за законодавчою ініціативою депутата Миколи-Миросяла Петрецького та відзначається щороку в усіх населених пунктах, де проживають громадяни української нацменшини. Отже, ми, українці в Румунії, маємо два офіційних свята, присвячені рідній мові: 21 лютого, коли Румунія відзначає День рідної мови для всіх 18 національних меншин, які проживають на території Румунії, і 9 листопада – як День української мови.

Після офіційного відкриття заходу головою Ботошанської філії паном проф. Віктором Семчуком, була представлена коротка історія появи та розвитку української мови ученицею 7-ого класу Келемандра Денисою.

Програму до святкування Дня української мови підготували та презентували учні загальноосвітньої школи села Киндешти під керівництвом викладача української мови пані Ватаманюк Юліаною. У представленій програмі, яка проходила з відео-проекціями на екрані про українську мову, декламували вірші: Аптеусей Емануель, Яворенчук Габріель, Зус Габріель, Ганчерюк Алексія, Іванічук Біанка, Лелемандра Дениса, Граміштяну Екатирина, Михайло Стельмах, Мунтяну Наомі українських поетів та виконували пісні – вірші найпопулярніших українських поетів: Туман, туман долиною; Тече вода з-під явора

та інші. Музично-літературну програму завершили учасники духового оркестру «Буковинські квіти».

Наприкінці програми заступник голови СУР передав організаторам, учням та гостям заходу найщиріші побажання з нагоди святкування Дня української мови в Румунії від голови СУР, пана Миколи-Миросяла Петрецького та Яської філії та побажав колективу середньої школи села Киндешти продовжувати свої зусилля з одного боку в плані засвоєння та вдосконалення української мови, а з іншого боку, в плані популяризації традицій і звичаїв українців, – один з найцінніших надбань нашого народу, який залишився нам у спадок від наших батьків, дідів і прадідів.

«Коли нам кажуть, що від нас залежить майбутнє нашої землі, це нам може видатися дуже узагальненою фразою. Але те, що про нас скажуть наші нащадки – про це рано, чи пізно замислиться кожен. Що ми їм залишимо – країну надій чи сліпої покори? Залишимо їм у спадок покору і плазування? Чи свободу і мову? Це обрати має кожен і зараз – без страху, без сумнівів, без вагань. Ми, українці, можемо все! Історія – найпереконливіше цьому свідчення», – Тетяна Юзьв'як.

Приємні враження та яскраві спогади залишаться в пам'яті учасників заходу надовго.

Примітка:

Прості кроки до своєї мови:

- Вчитися, не боятися робити помилок, запитувати, цікавитися.
- Читати книжки українською мовою, дивитися фільми українською мовою, слухати українську музику.
- Писати українською мовою в соц-мережах.
- Знайти друзів, які хочуть перейти на українську, взаємно мотивувати.
- Запровадити українську в родині, вчитися разом.
- З незнайомими людьми, в магазинах, на касах, у сфері обслуговування говорити українською мовою.
- Почати говорити з друзями українською мовою.
- Почати говорити на роботі українською мовою.
- Налаштувати українською мовою сайти та техніки.
- Творити український простір.
- Підтримувати українську культуру та медіа.
- Запросити інших робити те саме.

Заступник голови СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

Участь Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергія БАБАКА у Форумі Союзу Українців Румунії до Дня української писемності та мови

9 листопада 2022 року відбувся Форум, організований Союзом Українців Румунії до Дня української писемності та мови. Румунія – єдина країна, яка відзначає це свято на державному рівні.

У Форумі взяли участь представники всіх гілок влади Румунії та близько 500 українців.

Голова Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергій Бабак, заступник Голови Комітету з питань освіти, науки та інновацій Сергій Колебошин під час заходу зустрілися з етнічними українцями, які проживають на тери-

торії Румунії, та вимушеними переселенцями з України.

Предметом обговорення стало посилення співпраці з українською спільнотою, зокрема через механізми освіти.

Голова Комітету Сергій Бабак висловив вдячність нашим співвітчизникам за кордоном, які першими зустрічали переселенців, надавали притулок та робили все можливе, доставляючи в Україну гуманітарну допомогу, а також необхідність комунікації та підтримки зв'язку з етнічними українцями за кордоном.

Об'єднуючи наші зусилля, наближаємо Перемогу разом.

Голова Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергій БАБАК відвідав Парламент Румунії з групою дружби Румунія-Україна

У рамках офіційного візиту співголова Групи дружби з Румунією від Верховної Ради України, Голова Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергій Бабак разом з заступником Голови Комітету з питань освіти, науки та інновацій Сергієм Колебошином відвідали Парламент Румунії.

9 листопада 2022 року відбулася перша офіційна зустріч парламентарів Верховної Ради України з групою дружби Румунія-Україна.

Зустріч відбулась в дружній і конструктивній атмосфері, незважаючи на те, що між Україною та Румунією були гострі питання, зокрема й у частині освіти і забезпеченні прав національних меншин.

На зустрічі детально обговорили проблемні у сфері освіти в Україні, перспективи співпраці з Румунією та запланували подальші кроки співпраці.

Наступну зустріч групи дружби заплановано провести в Україні найближчим часом.

Найголовніше – підтримка України є беззаперечною і не зупиниться до нашої Перемоги.

УКРАЇНСЬКА КУХНЯ В КАРАШСЕВЕРІНСЬКОМУ ПОВІТІ

Згідно з планами художньо-культурних заходів СУР, у господарстві так званого «Гучуланд», яке знаходиться філія міста Каран Себеша, відбулася художньо-артистична подія під назвою «Українська кухня».

На цій події, яка тривала довго-довго, брали участь українські художні колективи із усяд-усяд, у першу чергу з Карашсеверінського повіту та не без гостей. Так, Карашсеверінські колективи Карансебеша, Копачеле, Зоріле, Корнуцела, Решіци та Селбешанська, і Бухареста – під керівництвом видатного університетського професора д-ра, драматурга Михайла Трайсти.

Подія під супроводом голови Карашсеверінської філії СУР інженера Данієла Басараба рухалася швидко, талановито, удаино.

Усі колективи присутні на події, брали участь на події із домашніми стравами.

Після виголошення початку події керівником філії інженером Данієлом Басарабом, усі присутні готували виступ художньої сторінки, які полягали у віршах, піснях, танцях і т.д.

Карашсеверінський хор виконав такі пісні:

1. Зеленеє жито, зелено
2. Ой у лузі червона калина
3. Повіяв вітер степовий
4. Ой там на толочку, на базарі
5. Ой із-за гори кам'яної
6. Ой Дунаю, Дунайчику.

Дуже гарно виступили усі присутні у своїх ролях. Цікаво, чудово виступи маленькі учні із села Штюка Тіміського повіту.

Художній колектив мав свій пісенний репертуар, якого дотримався під час ходу події.

Надзвичайно представилися гості з Бухареста, вони вперше беручи участь з виступами на цих пляях.

Обширніше сказати, подія була дуже добре підготовлена і виявилася успішною.

Кожний художній колектив приклав у виступах усі свої зусилля і це було помітно під час репертуару.

Із цієї нагоди було примітно підготовку одних колективів, які у своїх колективах рівняються із професіоналами. Таким прикладом може бути колектив Карашсеверіна, який за довгий час, беручи участь на всіх навколишніх сценах, набрав досвіду і який підносить рівень української культури високо, високо!

Недавно виявляється така приємна ситуація якщо із малої дитини у рідній хаті, у школі, на зустрічах важкими моментами стоять думки і розмови, пов'язані із щоденним життям, яке повинно бути на рівні високої культури.

Для задоволення читача можна сміливо сказати, що рівень, представлений цими рядками, виражає правду дійсність, яку доказали згадані колективи.

На все вам добре, шановні читачі!

Не забувайте ні нашу мову, ні нашу пісню! З найкращими побажаннями!

Іван ЛІБЕР

ПРИЄМНІ НЕСПОДІВАНКИ

Вже минуло вісім (майже дев'ять) місяців, відколи росія почала негідну, повномасштабну війну проти України і від коли хоробрі Збройні Сили України, увесь народ героїчно борються, захищаючи свою рідну землю, власну свободу і незалежність.

Через воєнні дії, рятуючись від російської агресії, мільйони українців, переважно жінки і діти, були примушені виїхати за кордони України, шукаючи притулок в інших державах, включно і в сусідній Румунії, яка підтверджує свою солідарність з Україною та українським народом і, проявивши співчуття та єдність, підтримує гуманітарну допомогу біженцям. В цій справі важливе значення має і Союз Українців Румунії, який, разом зі повітовими філіями, місцевими організаціями, своїми членами і волонтерами, діяв і діє успішно різними заходами, забезпечуючи необхідні переклади, транспорт, проживання, харчування, консультування та посередництво у пошуках роботи та в інших важливих і необхідних заходах.

Ще з перших тижнів війни із України почали переходити кордон до Румунії десятки тисяч біженців, прикордонний Сучавський повіт будучи одним із найбільшим напливом. Це діялося не тільки у Сереті, Сучаві, Радівцях, але і в цілій повіті, включно і в курортній місті Гура Гуморулуй. І тут, як і в інших місцевостях, було видно багато автовок із українськими табличками іматрикулювання, які проїжджали містом або розміщувались у парковках. В місті можна було стріти багато біженців і чути українську мову. Правда, деякі з них говорили і російською, а значне число старалися порозумітися з мешканцями міста англійською мовою, якою – похвально! – володіли досить добре. В таких обставинах можливі перекладачі були важливі і ставали в пригоді. Особисто я також мав нагоду бути перекладачем при зустрічі з біженцями. Це було більше разів, у різних ситуаціях. Про деякі зустрічі згадаю в цій статті.

Було це прикінці березня і на початку квітня. Будучи в місті задля своїх справ, випадково був присутнім, коли дві українські громадянки старалися довідатися від прохожих, де знаходиться якийсь продовольчий магазин. Тому що їм не вдавалося порозумітися, приступив до них і, на превелику їх несподіванку, почав говорити по-українськи та навіть і пішов з ними до такого магазину і допоміг купити те, що їм було потрібно. Вони були дуже раді, що я правильно володію українською мовою і що допоміг їм вилутатися. Ми

познайомились і почали більше розмовляти, а щоб це було приємніше, я їх запросив до себе додому. Вони радо згодилися і ми приїхали їхньою автівкою до мого дому та познайомилися і з моєю дружиною.

Хоч вони трохи спішили, все ж таки, мали час трохи побалакати, ми розповіли дещо про нас, а вони дещо про себе. Таким чином, ми довідалися, що вони є із Кам'янець-Подільська Хмельницької області і називалися

Інна Шкварська і Катерина Томашина – мама і донька. Але ще були два сини Андрій та Дмитро, які тої днини осталися у пансіонаті у Воронці, де тимчасово мешкали. Батько Олександр остався в Україні, бо відповідав законам воєнної мобілізації.

Наші гості знаходилися перший раз у Румунії, були дуже мало обізнані відносно української громади з Румунії, Союзу українців Румунії, про його діяльність, про видання українських журналів. Те що довідалися від нас про це, все було для них дуже цікаве. Наша розмова була дуже приємна, вони тішилися зустріччю і ми здружилися. При відході ми їм дали і багато журналів, виданих СУР, а головне це було для них дуже приємною несподіванкою, головне значне чило «ДЗВОНІКА» для хлопців, бо, хоч там у Воронці, вони мали забезпечене все, що потрібне, одержання цих журналів, надрукованих рідною українською мовою означало для них дуже багато – вони це називали «душевним кормом». Сказали, що ці журнали дадуть читати ще трьом українським родинам, біженцям, які також мешкали у Воронці, у тім самім пансіонаті. Я їм зробив ще одну приємну несподіванку, поїхавши з ними до скверу, де знаходиться пам'ятник-погруддя звісної української письменниці Ольги Кобилянської, яка народилася в цьому місті. Після цього ми попрощалися дружньо причому вони запевнили, що наше знайомство і все, що відбулося тої днини, залишиться для них незабутньою пам'яткою і що може, колись, в інших, мирних обставинах, ще пощастить стрінутися. Вони були впевнені в перемогу України і дуже бажали повернутись додому якнайшвидше.

Інший випадок, подібний в деякій мірі до наведеного. Цим разом мова йде про пані Марину Бойчук та її доньки Зоряну і Соломію, таки із самого Києва. Як і в попереднім випадку, з тих самих причин батько дівчат остався вдома. В той час, у тій частині України воєнна ситуація була дуже напруженою. Пані Бойчук лишень переїжджала автомобілем, яким провадив її тесть. Василь Бойчук, наш давній знайомий, по-через місто Гура Гуморулуй їдучи до Будапешта, звідки літаком мав летіти з доньками до Швейцарії. У нас вдома вони зробили коротку зупинку, побалакали і трохи відпочили. Як і в попередньому випадку, вони радо прийняли і кілька українських журналів виданих СУР. І цим разом найбільше тішилися обидві дівчинки журналом «ДЗВОНІК». І вони висловили вдячність за таку приємну несподіванку. Щоб наші зустрічі запам'ятались, у обидвох випадках ми сфотографувались.

Текст і фото
Ярема ОНИЩУК

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – **Іван КОВАЧ**

Редактори – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ** та **Роман ПЕТРАШУК**

Комп'ютерний набір – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ**

Техноредагування – **Роман ПЕТРАШУК**

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; **ISSN 1223-8988** Adresa redacției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,
Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: vilne.slovo@uur.ro/ Адреса сайту СУР: **www.uur.ro**

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.